XIV. évfolyam. Budapest. 67. szám. Hétfő, 1880. márczius 8.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. hímző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.
Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egy évre	20.—
Félévre	10.—
Negyedévre	5.—
Egy hóra	1.80

Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyiltterek felvétetnek árszabály szerint a kiadó hivatalban:
Budapest IV. hímző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.
Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2. Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2. Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10. Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Havas, Lafitte & Comp.-nál, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

TÁVIRATOK.

Temesvár, márcz. 7. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Temesmegye öngyilkos alispánjának Rötth Lászlónak hivatalos agendái, pénzkezelései tökéletesen rendben vannak. A márczius 4-éig befolyt pénzek a pénztárba szállitva vannak, az azóta érkezett 2530 frt asztalában találtatott. Öngyilkosságának oka hir szerint tökéletesen zilált anyagi viszonyaiban fekszik.

Arad, márczius 7. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A Maros jégtorlódás következtében rohamosan emelkedik. A lippai hidat elsodorta. A védmunkálatok folynak, vizállás 382 c.

Bécs, márcz. 7. Ugy hallatszik, hogy Rudolf koronaherczeg eljegyezte Stephania belga herczegnőt.

Páris, márcz. 7. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A Hartmann-ügyben hozott határozat általános helyeslésben részesül. Még a konservativ politikusok is, kik az oroszországgal való barátságot minden körülmények közt fentartani kivánják, nagy megelégedéssel vettek tudomást a Hartmann kérdésben Cazot igazságügyi miniszter által tett jelentéséről, mert nem tartották lehetetlennek, hogy azon esetben, ha Hartmann Oroszországnak átadatik, a tanulók és munkások zendülő tüntetést rendeztek volna.

Róma, márczius 7, Aquinói szent Tamás emléknapja alkalmából a pápa nagy ünnepélylyel fogadta a katholikus világ tudósait. A jelenlévők közt, kiknek száma közel 3000-re ment — számos bibornok volt. A pápa hosszab beszédében bizonyitja, hogy Aquinói szent Tamás philosophiája ma horgonyát képezi az alapjaiban megrenditett társadalomnak, és az egyház egységének csodálatraméltó hasznot tesz.

Róma, márcz. 7. A kamra élénk vita után elhatározta, hogy a közmunka ministerium költségvetésének letárgyalása után rögtön a külügyminisztérium, azután a hadügyminisztérium és a hadügyi rendszabályokra vonatkozó költségvetést fogja tárgyalni. Cairoli miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány az összes költségvetések gyors letárgyalását óhajtja. Az a körülmény, hogy az egyiket vagy a másikat előnybe részesitik, tán előítéletre szolgáltatna alkalmat, mire azonban semmiféle ok nem létezik. Ő neki semmi kifogása az ellen, ha a külügyi költségvetés kerül először tárgyalás ala.

Berlin, márczius 7. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A Bismarck lemondásáról szóló hirek mind nagyobb határozottságot nyernek. A kanczellár bizalmas körben hir szerint ugy nyilatkozott, hogy végképmegválik hivatalától, mivel még életéből néhány évet családja számára meg akar menteni.

Berlin, márcz. 7. A „Nordd. Allg. Ztg.“ valótlannak mondja a „Deutsche Revue“ által elbeszélt adomát Bismarck herczegről s annak pétervári tartózkodásáról. Az idézett hirlap koholmánynak nyilvánitja továbbá ama sértő kifejezéseket, melyeket a birodalmi kanczellár állitólag használt.

Prága, márcz. 7. Szladkovszky temetése ma a lakosság nagy részvétele mellett ment végbe. Jelen voltak: a városi képviselőség a polgármesterrel, az országos bizottság Auersperg herczeggel, számos képviselő és különféle küldöttségek. A német-cseh képviselők is tettek koszorut a koporsóra.

—

Bécs, márcz. 7. (Az Egyetértés tudósitójának tárata). A vasárnapi börze igen szilárd volt és élénk, 12 órai jegyzés: Hitelrészvény 295.—, magyar hitelbank 282.50, angol bank 152.80, union bank 112.40, bankegyesület 144.20, lombard 86.50, államvasut 272.50, galicziai 255.50, tramway 237.75, papirjáradék 70.65, osztr. aranyjáradék 85.85, magyar aranyjáradék 1 0,85, innerbergi 129.50, elbethalb. 173.50. alföld 148, községi sorsjegy 119.75, magyar sorjegy 113, ferencz József vasut 164.50, napoleondor 9.44½, márka 58.50.

Budapest, márczius 7.

Az országgyülési „Függetlenségi kör“ márczius hó 8-kán d. u. 5 órakor értekezletet tart.

Rudolf főherczeg, Szent István koronájának örököse ma **eljegyezte Stefania belga királyi herczegnőt.**

Erről a miniszterelnökhöz a következő távirat érkezett a kabineti irodából, melyet a miniszterelnök a szabadelvü párt mai értekezletén felolvasott:

„Legfelsőbb meghagyás következtében sietek közölni Nagyméltóságoddal, hogy Rudolf cs. és kir. koronaherczeg Ő fenségének eljegyzése Stefania királyi herczegnővel me Brüsselben megtörtént.“

Az értekezlet e körülményt lelkes éljenzéssel fogadta. Stefania herczegnő Mária belga királyné leánya és igy néhai József nádornak unokája és József főherczegünknek unokahuga. Stefania herczegnő 16 esztendős, mint tegnap már emlitettük, 1864 május 21-én született. Rudolf 22 éves.

A honvédelmi miniszterium helyiségeiben ma délben két óra hosszáig tartó miniszter tanács tartatott Tisza Kálmán miniszterelnök elnöklete alatt. A „Pester Corr.“ értesülése szerint ezen minisztertanács folyó ügyeken kivül még a két honvédelmi miniszter között folytatatott a védtörvény reviziójára vonatkozó tanácskozások eredményével is foglalkozott.

A horvát regnikoláris bizottság, ma tartott ülésében elhatározta gróf Pejacsevich bánt felkérni, hogy a bizottság további tárgyalásaiban lehetőleg részt vegyen.

A vadászati jegyek és a fegyveradó leszállitása tárgyában ma a képviselőház társalgó termében számos képviselő értekezletet tartott, melyben elhatároztatott, hogy egy küldöttség menesztessék a pénzügyminiszterhez, mely megnyerni igyekezzék a minisztert az ügy pártolásának, miután ezen intézkedés által a kincstár eddigi jövedelme ez uton még valószinüleg szaporitathatnék. A küldöttség tagjaivá: Tibád Antal, Szalay Imre és Gyurgyik Gyula választattak. Az értekezleten igen élénk vita tárgyát képezte a leszállitás mérve. A többség a jegyekre nézve 5 frtban, a fegyverekre nézve pedig 1 frtban állapodott meg. A vitában részt vettek: Lázár Lajos, Tibád Antal, Gyurgyik Gyula, Láng Lajos, Szalay Imre, Odescalchi Artur hg, Kun István gr., Schreiber Ferencz és Kada Elek.

Az országgyülési szabadelvü párt mai értekezletét, Vizsolyi Gusztáv elnök megnyitván, előadja, hogy a napirenden az izr. iskola-alapra vonatkozó kérvények vaunak.

Trefort miniszter ismerteti a beadott kérvények tartalmát, s egyszersmind elősorolja a kormánynak ez alap jövedelmeinek hováforditására vonatkozólag eddig tett intézkedéseit.

Vécsey T. a kérv. bizotts. előadója részletesen előadja és ismerteti az alap keletkezésének történetét s felolvassa a bizotts. véleményét, mely következő: „Az orsz. izr. iskolaalap jogi természetének megbirálását a közalapok és alapitványok megvizsgálásának idejére tartja fenn a képviselőház; ideiglenes intézkedés azonban addig is szükségesnek találtatván, a kérvények oly utasitással adatnak ki a vallás és közoktatásügyi miniszternek, hogy az orsz. izr. alap jövedelméből a népoktatásra fordítható segélyek kiutalványozásánál az illető iskolának törvényszerü állapota az azt fentartó hitközség anyagi helyzete, továbbá a méltányosság és általános culturai szempont legyen irányadó.

Szontagh Pál azon óhajtását fejezi ki, hogy a vélemény első része kihagyandó lenne és annak helyébe egy passzus lenne teendő, mely az izraelitáknak reményt nyujt arra, hogy ezen alap egykor autonom kezelésökbe jut.

Mocsáry Géza a kérvényeket az igazságügyi bizottságnak kivánja kiadatni, hogy az alap jogi természete iránt véleményt adjon. Élesen kikel a rabbiseminárium ellen, mely germanizál.

Tisza Kálmán miniszterelnök nem bocsátkozik abba, miképen itélik meg az izraeliták az ügyet, ez annál kevésbé fontos, miután a különbség köztük nem dogmatikus, hanem csak szervezeti. A helyzetnek legmegfelelőbbnek tartja a kérvényi bizottság véleményét, az ellen azonban nincs kifogás, hogy annak első fele kihagyassék.

Trefort miniszter megczáfolja Mocsárynak a semináriumra vonatkozó állitását s azon meggyőződését fejezi ki, hogy Magyarország e kulturális intézményének a jövőben nagy hasznát veszi.

Teleszky István Mocsáry nézetéhez csatlakozik s az ügyet az igazságügyi bizottsághoz utasitandónak véli.

Máriássy Sándor jogosultnak és méltányosnak tartja az orthodoxok kérelmét, azonban elfogadja a véleménynek második részét, csak arra kéri a minisztert, hogy az orthodoxokat nagyobb javadalmazásban részesitse.

Apáthy István elfogadja a kérv. biz. véleményét ez ellenzi, hogy ez alap kezelésére nézve a többi alapok kezelésétől éltérő intézkedés kilátásba helyeztessék.

Erre elnök határozatul kimondja, hogy az értekezlet a kérvényi bizottság véleményének első felét mellőzvén, annak második részét fogadja el.

Ezzel az értekezlet véget ért.

A nihilisták.

Pétervár, márcz. 6.

Egy bécsi lapnak távirják fönebbi kelettel a következőket:

A Loris Melikoff elleni merénylet egészen váratlanul jött. Február 28-án és 29-én, valamint márczius 1-én roppant nagy számmal történtek elfogatások s a hatóságok azt hitték, hogy e rendkivüli sok elfogatás által az összeesküdtek között oly nagy desorganizácziót hoznak létre, hogy legalább egy időre ujabb támadástól nem kell félniök. Mindennek daczára márczius 3-án megtörtént a merénylet Loris Melikoff ellen.

A február utolsó napjaiban s márczius 1-én eszközölt elfogatások két kategoriára oszlanak. A Péter és Pál erődök föld alatti tömlöczeinek s kaszamattáinak lakói ez uttal is legnagyobb részt a tanuló ifjuságnak soraiból szaporodtak meg. — Az elfogott tanulók száma százakra megy, egy más forrás szerint eddig 320 tanuló van elfogva. Ezen tömeges elfogatásoknak okai többfélék. A titkos nyomda felfedezésénél talált irományok az egyetemnek, az orvossebészeti akadémiának, a technikának, a katonai akadémiának, sőt a különböző polgári és katonai gymnasiumok felsőbb osztályainak tanulóit igen sulyosan compromittálták. Ez irományokból kitünik, hogy a nihilista összeesküvésnek valamennyi magasabb és középtanintézetben vannak aktiv részesei. A tömeges elfogatásokra továbbá okot szolgáltattak nőszemélyeknek denunczialiói. E nőszemélyek a titkos rendőrségtől nyertek megbizást a éendőrkémkedésre.

Már a mult hó 28-én a hatóságok tudomással birtak egy tervről, mely az Anihkin palotának felrobbantására irányult. E palotában lakik Loris Melikoff. E terv meghiusittatott, a terv végrehajtására vállalkozott személyeknek elfogatásával.

Az elfogatások második kategoriájába tartoznak azok, melyeknek a tüzérségi kaszárnyába folytatott vizsgálat szolgált alapul. Egy lóvasuti waggonban egy csomag találtatott, melyben lőszerek voltak. Kinyomozták, hogy a kocsiban tüzérek voltak. Az illető tüzérkaszárnyában gondos és szigoru kutatást tartottak s átkutatták a kaszárnyában lakó tisztek szobáit is. A nyomozásból kitünt, hogy tekintélyes számu altisztek és négy főtiszt a nihilista bizottságnak tevékeny tagjai, csakhamar 26 tiszt került börtönbe. Az elfogott tisztek lakásán talált irományok ismét nagyon számos tanulót kompromittáltak. Az elfogotttak száma igy nőttön nőtt.

Loris Melikoff a sajtó képviselőit magához hivatta s felszólitotta őket, hogy támogassák a kormányt a társadalom paczifikácziójának nehéz munkájában. A gróf a többi közt igy szólt a hirlapirókhoz: A czár azt akarja, hogy a sajtó rettenthetlenül lépjen fel a rend érdekében. Azoknak minden szabadság garantirozva lesz, a gonoszok halállal fognak lakolni. Hasonló felszólitást intézett Loris Melikoff a kereskedők testületéhez, az iparos czéhekhez s a munkás társulatokhoz.

Az ausztráliai kiállitásról.

— Saját levelezőnktől. —

Sydney, november 24. 1879.

Tekintetes szerkesztő ur!

Igéretemnek eleget teendő, — megkezdem a világtárlatról ismertetéseimet. — A tárlati palota egy rögtönzött körépület, négy szárnynyal, s igen sikerült kupalaku tetővel. — A berendezés még sok változást igényel, hogy megfelelő legyen. A kiállitók száma igen csekély; európai államok az 1878. évi párisi kiállitason elárusitni nem tudott tárgyakkal lepték meg az ötödik világrész előre törekvő lakóit.

A nyugati szárny főbejáratánál Németország foglal helyet; közvetlen mellette ott diszeleg egy nagy fekete-sárga lobogó s a fénylő kétfejü sas vaskörmeivel tartja „Ausztria“ ragyogó betükből álló nevét s egy alig észrevehető közös kereskedelmi lobogócska győzi meg az állam közösségét ismerőt, hogy Ausztria-Magyarország termékei vannak itt felhalmozva.

Előttem fekszik a tárlati bizottság által kiadott jegyzék, melyben az Oesterr. Ung. monarchia előre haladottságáról akarja meggyőzni az ötödik világrészt e tömeg, de sajnos, hogy hazai mozgalmainkról csakis futólagosan van emlités téve. Schönberger ur a küldöttség feje, társaival együtt sokszor bebizonyitotta magaviselete által, hogy nem barátja a magyar dolgoknak és szivesen süti el Magyarország termékeit osztrák név alatt. Zsolnay pécsi kőedénygyáros már Párisban is feltünést keltett remekül kidolgozott tárgyaival s itt, ide küldött czikkei, egy bécsi kereskedő ház tárgyai között vannak elkeverve, pedig meg lehet győződve Zsolnay ur, ha a képviseltetést másra bizta volna, nagy figyelmet szerzett volna jóhirü gyárának. Palugyay pozsonyi borkereskedő küldött borain német a felirat: „Ungarischer Wein,“ Tokajer, Neszmélyer, Magyaráter etc. Egy angol keresi a hirneves magyar bórokat. Osztrák az uram — nem magyar s nagyot iszik. — Van emelve egy italmérési csarnok „Ausztria-Hungaria“ felirattal, 15—20 fekete-sárga lobogóval diszitve. Egy alkalommal, alig hogy még felépült, siettem e csarnokba egy angol ismerősömmel; tokaji bort kértem. Nem sejtette a kis bécsi kofa, hogy magyar vagyok. Gyüszünyi pohárkákat töltött meg s elénk tevé, kiivás után angol barátom kérdé: ez tokaji bor? De hogy volt az, alig találtam mentségre szót. A leghaszontalanabb szeszekkel kevert Palugyay-féle borok söpredékét mérik ki s elég szemtelenek azt a leghiresebb magyar bor nevére keresztelni, s e két gyüszü pohárka ára 2 frt 25 kr volt, 2 shilling és 3 pennyt vesznek egyért. És igy van mindennel, a budai keserü vizekkel is; oly gyalázatosan felemelt árakat tüznek mindenre, hogy bosszuságggal kell elhagyni a palota ez osztályát.

Röviden tek. szerkesztő ur, az itt lévő küldöttek saját zsebeiket akarják megtömni, mit gondolnak ők a következményekre, hogy vivott-e ki lendületet kivitelünk vagy nem. Egy küldöttségi tag egy itt megbukott kereskedő és most köztük foglal helyet.

Az esetben, ha a melbournei tárlaton is e küldöttségre ruházta a képviseltetést hazai kereskedelmünk, ugy nem javulást, csakis hanyatlást árulunk el. Különben Európa minden állama igen gyengén van itt képviselve. Amerika remek gépeivel itt is kivivja az első helyet. Ázsia alig emlitésre méltón van képviselve Afrikával együtt. Ausztrátia bemutatta a világnak sok szép remek tárgyakkal, hogy méltó helyet foglalhat el, a versenyképes minden más világrész államaival. Remek ásványai feltünést keltettek, ipara s kereskedelme — daczára a legutóbbi két év alatti sok természeti csapásoknak — mégis virágzó. Viktoria kerület első helyet foglalja el valamennyi ausztráliai kerület között. Minden egyes kerület kiállitott tárgyai között egy piramis alaku oszlop emelkedik s ez az eddig talált arany menynyiséget mutatja és pedig ilyen formán: Uj-Dél-Wales 311,963 klgr.. Queensland 111,249 klg., Viktoria 1.671.885 klg., a többi kisebb tartományai Ausztráliának alig emlitésre méltó menynyiséget jeleznek; ehhez Uj-Zeeland 317,246 klg., 274.466,310 font sterling értékben, vagyis 2744.663,100 frt o. é. Az uj-zeelandi muzeum egy érdekes gyüjteménye tekintélyes helyet foglal el; vad népeinek fegyverei, szerszámai vannak itt együtt.

A palota nagy körcsarnokát Victoria angol királynő érczszobra disziti, közvetlen a szobor mellett ő felsége két remekül arany és ezüstből kidolgozott diszasztala van kiállitva. Az északi szárnycsarnokban van a látogatókat meglepő mü-előadások részére szánt hely. A képcsarnok a palotától keletre áll s benne Franczia ország foglalja el az első helyet; Ausztria-Magyarország itt is gyengén van képviselve; Neumann bécsi kereskedőház itt évekkel ezelőtt raktározott olajnyomatu képeket s elárusitni nem tudta, 50 krajczárnyi belépti dijat szedvén a szemlélőktől hosszu ideig, s most ez elavult képek vannak felhalmozva, köztük egy magyar menyecske is.

Egy vad nép imaháza, kifaragott isteneikkel nagy figyelmet kelt. A tömérdek gép a kiállitási kertben iszonyu zugások között működik. Egy amerikai épitő társulat megbizottja, Bates mérnök ur, állitott fel egy egész vashidat is, mely valóban remek mü.

Bámulnunk kell, hogy e világtárlat iránt oly szembetünő a közönyösség. Angolországból érkeztek látogatók, de Európa többi államaiból alig néhány.

Az osztrák-magyar korvet „Helgoland“ ez év aug. 22-én érkezett ide. Ha nem tévedek a legutóbbi delegáczió ülésezése alatt az osztrák-magyar haditengerészet költségvetése 9 millió 800,000 frt lett megszavazva. Ebből persze nekünk is meg van a magunk quótánk s tengerészeti czime osztrák-magyar hadtengerészet. Ime kiküldnek egy hajót expedicióra s ez körül járja a földet, meglátogatja a föld minden nevezetesb helyét, lengedez rajta lobogó, hogy lássák messze világrészben, hogy ily lobogó alatt szintén él nemzet, de ez a lobogó csak a piros-fehér-piros szinü, a közös kereskedelmi lobogó zöld szinét hiába keressük rajta. Ha az idegen kérdi: mely nemzet hajója ez? „Osztrák.“ Ez a felelet, ez volt mindig, ezt kellett hallanom három hosszu évig, s ez tette gyülöltté e nevet, s e névnek köszönöm ma, hogy szeretett hazámtól távol kell lennem.

Valami példás rend sem lehet e hajón. 280 erőteljes ifju volt rajta állami szolgálatban; minden arczon az elégületlenség. A hajó tisztjei gőgösek, épen mint a hadseregnél.

*

Deczember 5.

Egy itteni kereskedőház megbizásából Uj-Zeelandba tett utamról ma érkeztem vissza, s négy hét után folytathatom előbbi soraimat. Bámulnom kellett a tárlati palota belsejében távollétem alatt tett változáson. Minden részében dicséretreméltó rend uralg, s a kiállitott tárgyak is tetemesen szaporodtak. Khnából remek porczellánáruk érkeztek, egy szóval sokkal élénkebb szint öltött az egész.

Feltünést keltett az osztrák bizottság pere, egy asztalos ellen. Tudva van, hogy itt az iparos osztály tekintélyes szerepet játszik, s igen méltán, egy értelmes iparos tekintélye bármely diplomatikus egyénével egyenlő, s a munka igen jól van fizetve.

Három hónapig dolgozott a kérdéses iparos, s 326 font sterlingről nyujtott számlát, igaz, hogy az összes előfordult munka 100 font sterlinggel is gazdagon lenne fizetve, de előleges szerződés nem volt, s munkára adott megbizáskor Schönberger ur azt mondá: csak tessék dolgozni, én fizetek. Most prüszköl, de késő, a borsos számlát még tekintélyes perköltségek is szaporitják.

A franczia köztársaságnak Sydney városa részére küldött ajándékát, ma adta át a „Rhin“ fregatt parancsnoka Matheo sorhajó kapitány, s az emlék legközelebb szintén ki lesz állitva. Ausztráliai látogatók naponként számosan érkeznek.

Általános izgatottságot keltett itt egy félelmes rablócsapat elfogatása, a mi két rendőr életébe került. A rablófőnök neve Scott Munleo, szép tehetségü ember, ki tekintélyes szülőktől származott. Apja Angolország kultuszminisztere volt. Lord Loftus kormányző meglátogatta, s kérdezte tőle: hogy lehetett ily tanult embernek oly iszonyu életmódra vetemedni? Azt válaszolta, hogy e haszontalan kérdésre nincs mit felelnie. A tárgyalás alatt egy esküdtszéki biró megtébolyodott. Halálra itélték a banda minden tagját.

A parlament szünetel, a választások most folynak. Itt is mint nálunk, nagyszerü korteskedések, itatások stb. fordulnak elő.

Nemsokára Amerikába utazom, de a tárlat zárása előtt közlésemet még folytatom, talán San-Franciskóból. A közép-amerikai csatározás szinhelyére indulok, de onnan sietnem kell vissza Ausztráliába a melbournei világtárlatra.

Önök fáznak, mi borzasztón izzadunk. Sok szerencsét az uj évben!

Vitéz Gyula.

UJDONSÁGOK.

— márcz 7.

* Időjárás Budapesten. Derült napos. Hőmérő állása + 8 R°.

— Személyi hirek. B. Orczy Béla miniszter ma Bécsbe, Tisza Lajos királybiztos Szegedre utazott. — Eszterházy Pál herczeg soproni főispán 1000 frtot adományozott a rábamelléki árvizkárosultak részére. — Gr. Széchenyi Kálmán, ki nem rég egy baleset alkalmával már egészen jobban van. — Gr. Zichy Jenő tiszteletére a fővárosi iparoskör ma este diszes ünnepélyt rendezett. Az estélyen jelen volt maga a gróf is nejével, kiket megérkezésökkor Ráth orsz. képviselő üdvözölt. Gr. Zichy meghatott szavakban mondott köszönetet a megtiszteltetésért s biztositá a jelenvoltakat, hogy minden idejét, befolyását s tevékenységét a magyar ipar felvirágoztatásának fogja szentelni. A körben ezután szini és zeneelőadás volt. Az előadott „Mágnás és iparos“ czimü alkalmi darab, melyet Gelléri Mór irt, nagy tetszésben részesült. — Bojnicsics Iván budapesti körökben is ismeretes fiatal horvát tudós a napokban promoveáltatott philosophiai doktorrá a budapesti egyetemen. — Dr. Rózsay József budapesti orvos a napokban üli meg 40 éves orvosi jubileumát. A jubileum rendezése ügyében a terézvárosi polgárok tegnap értekezletet tartottak s bizottságot küldtek ki a programm megállapitására.

— Gróf Széchenyi Ödön hazánkfia, mint konstantinápolyi levelezőnk irja, legközelebb aligha el nem hagyja a török fővárost Széchenyi Ödönt még Abdul-Aziz szultán hivta meg a tüzoltó zászlóaljak szervezésére és oktatására, s ezért havi 200 lira fizetést biztositott neki. Sikeres működése jutalmául a szultán később ezredessé nevezte ki, s az erről szóló fermán határozottan kiemeli, hogy addigi fizetése állandósittatik. Mindennek daczára a szultán halála után Széchenyi fizetését leszállitották havonkint 100 lirára, azonban ezt sem kapja már meg évek óta. Legujabban a kormány egy alárendelt századosa által megizente neki, hogy szolgálata többé nem fog igénybe vétetni. A hátralékos fizetés folyóvá tételéről persze szó sincs, s az itteni osztrák nagykövetségnek a magyarok iránti ismeretes rosz akarata mellett alig lehet remény, hogy a török kormány e tartozásának kifizetésére szorittassék.

— Rötth László temesi alispán öngyilkosságának hirét ma érkezett táviratunk megerősiti. A szomoru esetről a „Tem. Lapok“ a következő részleteket jelenti: Rötth az öngyilkosságot füskuti birtokán követte el. Hogy mi birta ezen általánosan szeretett, jeles tisztviselőt e kétségbe esett tettre, arról még eddig a leghomályosabb fogalma sincs senkinek s mindenki a rajta tapasztalt életunságot tekinti okul. Tegnap még városunkban volt és a katonai sorozásnál teendőit végezve ment ki birtokára Füskutra, hol gazdatisztjét reggeli 5 órára rendelte magához. Ez a kitüzött időben megjelent Rötth hálószobájában, hol őt az ágyban fekve — halva találta. Jobb kezében görcsösen szoritva tartott egy revolvert, melylyel magát főbe lőtte. — Több levelet irt gyermekeihez és vejeihez, melyeknek tartalma azonban előttünk ismeretlen. A részvét általános városunk lakossága körében, mert mindenki, ki a megboldogulttal életében érintkezett, csak tisztelni és szeretni tanulta őt. Megyénk egy kiválo tehetségü, szorgalmas és lelkiismeretes tisztviselőt, társadalmunk pedig egy derék, magyar embert, jó hazafit és kiváló emberbarátot vesztett benne. Hült tetemei hétfőn, f. hó 8-án, fognak füskuti birtokán örök nyugalomra helyeztetni, melyen a megyei tisztviselői kar testületileg fog részt venni. A hir valosulása után Dobó László megyei főjegyző azonnal intézkedett, hogy az alispán hivatalos helyisége lepecsételtessék, mely Ormós Zsigmond főispán hivatalos utjából leendő visszatértéig lepecsételve fog maradni. (Mint táviratunk jelenti, a megejtett vizsgálatból kitünt, hogy Rötth hivataloskodása körül semmiféle rendellenesség nem fordult elő). A „N. Temesv. Ztg.“ ezeken kivül még a következőket jelenti; Rötth egy vejéhez intézett levélben életuntságot adja okául tettének s azon óhajt fejezi ki, hogy a „létért való küzdelemtől“ megmegszabadulva, elhunyt élete párjával mentől előbb egyesülni kiván. Rötth neje tavaly szeptemberben hosszas szenvedés után hunyt el s tény, hogy ez idő óta az alispánnak a nélkül is komoly kedély hangulatában nagyobb zárkózottság volt észrevehető. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Kisfaludy Zsigmondné sz Rötth Jolánta férjével; Osztoics Ivánné sz. Rötth Ida férjével; Rötth Mária és László mélyen megrendülve tudatják forrón szeretett atyjoknak, illetőleg ipjoknak Rötth László temesvármegyei alispánnak f. évi márczius 6 án Füskuton élete 55-ik évében történt elhunytát A boldogultnak földi maradványai r. kath. szertartás szerint márcz. 8-án d. u. 3 órakor fognak letétetni örök nyugodalomra Füskuton a családi sirboltban. A gyászmise Temesvárt a r. kath. székesegyházban e hó 11-én d. e. 9 órakor fog megtartatni. Temesvár 1880. márcz. 6. Béke poraira!

Fölemlitjük itt még fentartással egy bécsi lap azon hirét, hogy Rötth már hosszabb idő óta zilált pénzügyi viszonyok közt volt. Csupán adóhátraléka többre ment 10.000 frtnál s Temesvárt és Budapesten számos váltója volt forgalomban.

— Halálozás. Egy Szathmárból ma este érkezett táviratunk jelenti, hogy gróf Degenfeld Pál szatmármegyei birtokán a meghalt. A szomoru esetről bővebb jelentés eddig nem áll rendelkezésünkre.

— A barsmegyei alispán-választás e hó 11-én lesz. Mint nekünk Léváról irják a megválasztatásra legfőbb kilátása van Rudnyánszky Titusnak, ki politikai elveire nézve a függetlenségi párthoz, tartozik, s mint ilyent támogatja őt a megye többsége.

— A Dunán a gőzhajózás mint halljuk legközelebb megindul. Szerdán már fölfelé is közlekednek a hajók. Helyi gőzösök már tegnap megkezdték a személyszállitást a főváros közt.

— Gyorsvonat Bécs és Budapest közt. Az osztrák államvasut igazgatóságában még mindig nincs eldöntve, hogy a május 15-től kezdve kilátásba vett második gyorsvonat, Bécsből mely időpontban induljon. Egyrészről azt kivánják, hogy a gyorsvonat Bécsből reggeli nyolcz órakor induljon, mig másrészről e nézet az irányadó személyek által is elfogadtatik, a második gyorsvonat indulási időpontját éjjeli 11 órára óhajtják mint legkedvezőbb és legczélszerübb időre megállapittatni. Budapestről a második gyorsvonat délutáni fél 3 órakor fog indulni.

— Az áradás Kolozsvárt. Kolozsvári lapok jelentik: A Szamos vize a hirtelen beállott olvadás következtében tegnapelőtt és tegnap egészen feldagadt, sőt márcz. 5-én a hidelvén, valamint a majorok között ismét épeu ugy kiöntött, mint deczemberben. Természetesen a jégtorlódás volt ezenttal is az áradás főoka, amennyiben a viz felhágott a nagy mértékben meg és feltorlódott jégre; ezáltal niveauja fölemelkedett az utczák szinvonaláig s már tegnap délután mintegy 60 házból kénytelen volt a lakosság kiköltözni. Egyébiránt a tanács és rendőrség minden intézkedést megtett arra az esetre, ha a kiöntés az esetleg bekövetkezhető még gyorsabb olvadás és a gyalui havasokról netalán megindulandó áradat, — ami különben még nem következett be — fokozná a vizállás emelkedését. A jegelés teljes erővel foly mind a Nagy-, mind e Kis-Szamoson; a tüzoltók készen állanak az esetleges mentésre, fáklyák, stb. készen állanak s a veszélyezett utczákon és helyeken az őrködés éjjel is tart. Még eddig azonban nincs mit félni nagyobb veszedelemtől s különben is minden az időjárástól függ,

— Pusztuló magyar község. Valóban elszomoritók azok a jelenség, melyek az ország egyes vidékein idegen nemzetiségek közé ékelt magyarság soráról időről időre érkeznek. Nincs ember az országban, a ki ez állapotokon segiteni próbálna, a kórmányban és hivatalos közegeiben nyoma sincs a legparányibb fajszeretetnek, s a nemzet kéteégbe ejtő közönynyel nézi saját fiainak pusztulását. Rittberg bánsági magyar községből irja legujabban egy levelező a következőket: A kik olyan nagyon szeretik hangoztatni a hazafiságot, a kik nagy jajszóval szokták — reodesen későn — sajnálni, ha egy-egy idegen ajku nép közé ékelt magyar község elveszti, elfelejti — a szomszédokkal való folytonos érintkezés miatt — előbb ősi nyelvét, azután vallását s lesz oláh, német vagy tót: azok itt hazafiságuk kitüntetésére szép tért találnának, csekély áldozattal megmenthetnének egy tiszta magyar községel a szétszóratástól, a megoszlattatástól. Még ugyan e pillanatban nincs ennyire a dolog, hála a község lakosai szivós együtttartásának, de ha gondolóra veszszük a feontebb emlitetteket, a részvétlenséget, közönyösséget nemzeti nyelvünk s nemzetiségünk szent érdekei iránt: bizony lehetetlen mindezekben megannyi csiráit és magvait nem látnunk a közelgő veszedelemnek, mely az lesz, hogy e nép is, idővel, elvegyül s beleolvad a környező, idegenajku népelembe. Hiszen Rittbergen mai nap már alig van olyan ember, a ki ne tudna oláhul, igaz, hogy magyarul is tud még mind; de a szomszéd oláh községekben megtelepült magyarok között nem egy van, a kinek csak a neve magyar. Elszomorodva hallottam a mult év nyarán, mikor egy kádári illetőségü, jó magyar arczu fuvaros a magyar utasok beszédet hallva, ekkép nyilatkozott: Magyar vagyok én is, uram, a nevem: Jeges János; elszomorődva hal-

212

lottam, ismétlem, mert az az ember nem magyar-, hanem oláh nyelven tette ezt az önérzetes nyilatkozatot. Ha majd egykor a rittbergi ember is igy beszél!

— Irásverseny. A budapesti magyar gyorsiró-egylet febr. 29-én a képviselőház helyiségében megtartotta ez évi irásversenyét. A képviselő ház társalgó termét egészen megtöltötték a számosan megjelent vendégek és pályázók, mely utóbbiak három asztalt foglaltak el. Elnök Markovits Iván egy országgyülési beszédet diktált különböző sebességgel 5—5 perczeg és stenogramm azonnal közönséges irásba tétetett át. A birálat a következő eredményre vezetett: Az első dij (220 szótag perczenkint, 2 arany) odaitéltetett Szalagyi Aurél, jogszigorlónak (a ki e dijat, miután azt most már 3-adszor nyerte meg, egy legközelebb tartandó uj verseny számára adományoszta az egyesületnek), a második dijat (perczenkint 180 szótag, egy arany) elnyerte Roder Antal bölcészet hallgató. A harmadik dijat (perczenkint 150 szótag Dr. Zeibig gyorsirás-történelme) Vikár Béla bölcsészethallgató.

— A káromkodás ellen. A káromkodás rut szokása a zágrábi tanuló ifjuság közt annyira elharapózott, hogy a horvát kormány indittatva érezte magát a következő körrendelet kibocsátására: „Tapasztaltatott. hogy egy idő óta nem csupán a felnőttek, de az iskolásgyermekek is oly szitkokkal élnek, melyekben istent, a szenteket és keresztet káromolják. Kötelessége nemcsak az egyesnek, de a hatóságnak is, különösen pedig azon hatóságnak, mely az ifjuság nevelésére felügyelni tartozik, minden eszközével oda hatni, hogy e rosz szokás, mely minden józan emberben utálatot gerjeszt s a nemzetnek szégyenére válik, mielőbb kiirtassék. Ennélfogva felhivatnak a községi elöljárók és iskolamesterek, hogy e szokásra kiváló gondót forditsanak, az ifjuságot annak illetlenségére figyelmeztessék s a kihágókat a legpéldásabban büntessék meg.

— Függetlenségi párt Finnországban. Finn atyánkfiairól eddig nem igen hallatszott, hogy politikai tekintetben is tartanak magukra valamit. A mi hir eddig irodalmi és nyelvészeti viszonyaikon kivül róluk hozzánk eljutott, alig zzólt egyébről, mint hogy ők a czárnak hü katonái, s a legjobb orosz tengerészek az ő soraikból kerülnek ki. Az a testőrezred is, melynek katonái a czár elleni legutóbbi merénylet alkalmával a téli palotában őrt állottak, finnországi volt, s maga a czár nagy dicsérettel emelte ki róluk, hogy a felrobbantott őrszobát mindaddig nem hagyták el, mig szabályszerüen föl nem váltattak. Mindez azonban nem akadályozza azt, hogy Finnországban is meg ne legyen a független állami lét utáni törekvés. Párisban nem rég egy röpirat jelent meg ily czim alatt: „La Finland indépendante et neutre.“ Szerzője bizonyos Becker ezredes, s a könyv meglehetős feltünést okoz a politikai körökben. Kitünik belőle, hogy Finnországban az orosz elem iránti idegenkedés általánosan el van terjedve. Finnország eloroszositását fenyegető veszélynek mondja a könyv, s részletes közléseket tesz a felől mily módon folyik a russifikacció. Érdekes a könyvben azon eshetőségnek fejtegetése, melyek beállnának, ha Finnország fegyveres lázadásra lenne kényszeritve. A finnek első sorban itt Auszria-Magyarország segélyére számitanak (szegények! ők is ugy járnának velünk, mint a törökök), továbbá Angliára, mely utóbbinak indiai birtokait a Kaukázusnál, s Lengyel és Finnországban kell megvédelmeznie. Németországot természetes szövetségesnek tekinti Becker, s hivatkozik Bismareknak azon, 1867-ben tett nyilatkozatára, hogy müvét addig nem tekinti bevégzettnek, mig Oroszország le nincs győzve. „A röpirat,“ jegyzi meg a berlini National-Ztg.,“ a jelen villanatban meltó a figyelembe vételre; egy vész madárral ismét több, a mely fölrepült.

— Macskazene az érseknek. Emlitettük már a prágai papnevelő intézetben a növendékek és a prágai bibornok-érsek Schwarzenberg herezeg közt kitört viszályt, melyben ez utóbbi valódi német arrogantiával gyalázó nyilatkozatokat tett a cseh nyelvről és nemzetiségről. Prágában ebből nagy skandalum támadt, mely az iskola falai közül már az utczára jutott. Tegnapelőtt este ugyanis, épen a bibornok névestéjén nagy néptömeg gyült össze az érseki palota előtt, hogy a bibornoknak macskazenét adjon, s ablakait beverje. A rendőrség azonban szétverte a tömeget, mely közt cseh tanulók is nagy számmal voltak.

Rövid hirek Ujonczozás. Az első és második kerület hadkötelesek közül történt besorozási lajstromok holnap állitatnak össze. Eddig az emlitett két kerület hadköteleseiből összesen 64 egyén sorozatott be. — **Gordon Sándor,** a mult nyáron Magyarországon járt angol pap nem felejtkezett meg itteni ösmerőseiről. Sándor Józsefnek, a kinél Dévén szállva volt, megküldötte egy könyvét, a melyben magyarországi utját irja le. Az ajánlás hibátlan magyarsággal van irva a czimlapra: „Sándor József barátomnak baráti emlékül.“ — **A Széchenyi-szobor** mint a W. Allg Ztg. jelenti mielőbb Budapestre szállitatnék, legközelebb köszemlére fog kiállittatni Bécsben, hogy igy a birálatnak alkalma legyen a felől nyilatkozni. — **Halálozás.** Planck Károly a felső ausztriai bank elnöke tegnap Linczben meghalt. — **Nagy feltünést** kelt Bécsben a következő eset: A forgalmi banknál egy görög kasznár nem rég elzálogositott egy 100,000 frt, értékü gyémány diadémot. Midőn ki akarta váltani, az ekszerből hiányzott egy értékes drága kő. — **Lázitó falragaszt** találtak tegnap Bécsben az államvasut épületére kiragasztva. A falragasz kiragasztóját eddig nem sikerült kézre keriteni.

Szinház, müvészet.

— A nemzeti szinházban ma Szigligeti Ede születése emlékezetét szokott kegyolettel ünnepelték meg. Szinre került „Mátyás fia“ czimü öt felvonásos drámája, mely még a negyvenes évek végéről való s több mint husz éve, szinpadra nem került. Tarka jelenetek sora, melyek középpontját János, Mátyás természetes fia képezi. A két első felvonásban szinpadon látjuk a nagy király alakját is, ki a fiuban akarja jóvátenni azt, mit annak anyja ellen vétett. Fiát s-eretné utódául s a második felvonásban azon tudattal hal meg, hogy vágya teljesül. Azonban alig hunyta le szemét, sőt már halálos ágya mellett már is kezdődik a fondorkodás. Zápolya, Bátori István, az édes szavu Dóczi Orbán mind elpártolnak Jánostól, csak az erős beszédü, egyenes lelkü Ujlaki Lőrincz marad meg mellette. János azonban nem akar pusztán egy párt királya lenni s csaták s hosszus lelki tusa után az ötödik felvonásban Slavoniába bujdosik. A darabba mulattató s érzelmes jelenetek egész sora szövődik. Szerepel bennük János anyja, a szép s szerelmes Frangepán Beatrix, egy királyválasztó köznemes, Kánya uram, olyan XV-ik századbeli kortesvezér, és Dobse László, ki már ujabb kori alak, mert az operette Menelausához nagyon közel áll. — A darabot diszes kiállitással adták, kedvvel játszották. Bercsényi maskban, játékban kitünő Mátyás volt; Mátyás haldoklását nagy hatással játszotta. Nagy Imre „Jánosban“ szaváló jó kedvének gyakran féket eresztetett. — Vizvári mint Kánya s különösen Ujházi „Dobse Lászlója“ nagyon mulattatta a közönséget. A nők szerepe kevésbé hálás, de azért különösen Felekiné érzelmes szavallatáért többszörös tapsban részesült. A darab végeztével a függöny csakhamar fölgördült s a háttérben föltünt ős Buda vára, az előtéren pedig virágokkal köritett állványon a költő mellszobra, melyet festői csoportokban a szinház müvészei állották körül: mindannyi Szigligeti darabjaiból kölcsönzött jelmezekben. Egy egész tarka világ: Feleki mint a „Világ ura,“ nem messze tőle Ujházi, mint „strikeoló német munkás,“ Vizvári mint „Liliomfi,“ Felekiné, mint „Valeria,“ Szigeti József, mint „Pater Knittelius,“ Prielle Kornelia mint „Petronella,“ Halmi, mint „Rejtei“ stb. Majd Bercsényi lépett elő fekete magyar ruhában s nemes egyszerüséggel szavalta el Csiky Gergely e czélra irt szép sorait a költőről, ki ingó deszkán, festett falak között a való életet tüntette fel s kinek jutalma könny és babérkoszoru — sirkeresztje fölött.

— Siposs Antal ismert zenetanárunk ma érdekes zenészeti matinéet rendezett tanitványaival Liszt Ferencz tiszteletére. Az érdekes müsor nagy és válogatott publikumot vonzott a vigadó kis termébe, ott láttuk: a budapesti körök zenekedvelő közönségét, számos országgyülési képviselőt, ugy hogy a szó szoros értelmében zsufolva volt a terem. Liszt maga is jelen volt, s több izben megelégedését fejezte ki. A müsor Saint-Sains, Liszt, Chopin, Almásy, Moszkowszky, Tausig, Bach és Végh müveiből volt össze állitva, s a zongorajátékot Beulwitz Lujza bárónő éneke szakitotta meg, ki Almásy Miklós egy igen sikerült magyar dalát énekelte kedves hanggal s tiszta magyaros érzelemmel és bensőséggel zajos tapsokat aratva. A bárónőt a fiatal szerző személyesen kisérte a zongorán. A tanitványokat elismerés illeti mind, derék mesterükkel együtt. Különösen érdekes volt az 1. szám, St. Sains „Hercules ifjusága“ cz. symfoniai zeneköltménye, melyet Csik Milla k. a., és Krisztinkovics Béla ur, szép technikával szabatos felfogással adtak elő. 2. numerus alatt három darabot játszottak: a) Liszt „Angiolin dal Biondo Crin“ szerzeményét adta elő Vörös Erzsike. b) Chopin „Balladáját“ Horánszky Milka játszotta, és c) Liszt „Roham“ indulóját játszta bravourral, Simay Rozália k. a. Leginkább tetszett a közönségnek Moszkovszky darabja, melyet Bischitz k. a. és maga Siposs Antal játszottak négy kézre. Továbbá Just Ida k. a. és a kis Péterffy, Liszt Don Juan ábrándját adták elő két zongorán megérdemlett tapsok mellett. Vachott Ida k. a. és Kuppis k. a. szintén elismerést érdemelnek. A közönség elégülten távozott.

— Hangverseny. Szerdán, márczius 10-én, esti $7\frac{1}{2}$ órakor a városi vigadó kis termében Weisz Alfonzina zongoramüvésznő hangversenyt rendez. Erős Paula urhölgy közremüködése mellett Weisz A. müvésznő félkézzel (a jobbal) fog zongorázni.

— Nemzetközi zeneverseny lesz Brüsszelben ez évi jul. 25. és 26-án, továbbá aug. 8. és 9-én a belga királyság fenállásának 50 éves jubilaeumán. A versenyre meghivnak valamenyi belga és külföldi zenekart és zeneegyletet.

— Liszt Bécsben. A bécsi zenekedvelők egylete legközelebb hangversenyt rendez Bécsben, melyben Liszt Ferencz is közre fog működni, Lisztet e hó 18-ára vagy 19-ére várják az osztrák fővárosba.

Egyletek, társulatok.

A budapesti honvédegylet.

A pesti és budai-ó-budai egyletek egyesülését kimondották az egyletek tagjai az előzetesen megtartott értekezleten. Ma lettvolna a nagy alakuló közgyülés megtartandó, a szokásos tisztválasztással egybekötve.

Évek óta kisérjük figyelemmel a honvédegyletek működését, s épen a czél-, az ügy iránti tekintetből igyekeztünk elfödini azt a sok egyetlenséget, gyanusitást, bizalmatlonságot, egymás insultálását, a melyek az ily honvéd-gyüléseket mindig jellemezték. A mai közgyülés culminált a tekintetben, s nem is hallgathatjuk el szó nélkül.

Dr. Schneider Antal ideiglenes elnök megnyitá a gyülést, s felolvastatá a mult gyülés jegyzőkönyvét. Néhány lényegtelen megjegyzéssel el is fogadták. Ezután a gyülés tulajdonképeni tárgyára, a választásra került a sor, s kezdetét vette a — szelid kifejezéssel élve — botrány. Hogy lármás lesz a gyülés, következtethettük a vörös tollakból, a melyek zöld levéllel együtt diszitték a kalapokat, cylindereket és rokkantak sapkáit. A zöld levélen: „Éljen Majláth Béla elnök“ felirat állt. A másik párt a Feleki-párt volt. Mintegy 350—400 ember jelent meg a megyeház nagytermében, s a karzatok is tele voltak. Ime a gyülés e részének lefolyása:

Boócz Lajos mindenekelőtt kifogásolta azt, hogy nem korelnök vezeti a választást. A másik párt erre zajjal válaszolt, hogy azt a jelenleg elnöklő jogszerüen vezeti. Fél órai zaj, lárma.

Klementis Sándor szorosan a tárgynál kiván maradni. Beszél arról a régi összetartásról, a mely a 48-diki eseményeket, dicsőséget megszerezte (Éljenzés). Azután szólt a mostani pártoskodásról. Egyesek koresmákból koresmákba járva korteskednek egymás ellen. („Le vele!)“ „Ez koresmába való beszéd!“ „A tárgyhoz!“ (Felkiáltások, nagy zaj,) Egy negyed óra mulva ajánlja a szavazás megejtését.

Schneider elnök felolvastatja az alapszabályok illető részét, a mely a választási jogról szól. E szerint Mayláth Béla (nyitrai) nem választható. („De igen!“ nagy zaj.)

Ozoray Árpád szólal föl, s egyetértésre intve, ajánlja, hogy Feleky Miklós egyhangulag kiáltassék ki elnöknek. („Éljen Feleky!“ „Szavazunk!“ „Nem kell!“ felkiáltások“. Éktelen zaj.)

Elnök (csönget) kiküldi a kandidaló bizottságot, a melybe: Klementis Sándor Bécsághy M., Kótai G., Egyesi V. és Batta N., választatnak meg, szólnak még Guttmann, Bellaágh J., Boócz, Mikár, mind csendre és egyetértésre intve a gyülés tagjait. A karzatról közbe-közbe kiáltások hangoztak le: „Ezek nem kellenek,“ „ezek árulják el a hazát,“ „Szavazunk,“ „Éljen!“ — Polemia a karzattal, — végre egy kis csendesség.

Mezey szólani akar. „Elláll!“ „Éljen Feleki!“ „Szavazunk!“ — felkiálltások.

Elnök: Ugy veszem ki, hogy a többség Felekit akarja elnökül. Elfogadja-e a gyülés Felekit? (Zaj.) Akkor határozatilag kimondom, hogy Feleki elnökké választatott egyhangulag. (Nagy zaj. „Ez pressió!“)

Feleki Miklós egy kis csendhez jutva megköszöni a bizalmat, a mely a mig egyfelől jól esik, másfelől sérti az a néhány bizalmatlan hang ott a háta megett. Azonban elfogadja a választást, s kijelenti, hogy eddigi erélyével és lelkiismerettel fogja vezetni a budapesti honvéd-egylet, s illetőleg a szegény bajtársak ügyeit. (Éljenzés. Az ellenpárt részéről nagy zaj! „Szavazzunk.“ „Ez pressió!“ „Nem fogadjuk el!“) A nagy zajban elnök kihirdeti, hogy a gyülés többsége (?) első alelnökül Bellaágh Imrét, II-od alelnökül Wangel Károlyt, jegyzőül Mikár Zsigmondott választotta meg. (Rémitő zaj. „Ki az elnökkel“, „Nem kell Mikár“, „Ez kinevezés“, „Olyan, mint az országgyülés!“ „Annál is roszabb!“ Felkiáltások.)

Mezei N. kereskedő (szólni akar, egy székre áll. Letaszitják.)

E közben a fejetlen zavar közben megjelent a kandidáló bizottság, s csak az elnök körül ülő nehány bajtárs hallatára a következő névsort terjeszté elő:

Tiszteletbeli elnók: Schneider Antal; elnök: Feleki Miklós, I. alelnök: Bellaágh Imre (a ki azonnal le is mondott), II. alelnök: Wangel Károly, főjegyző: Mikár Zsigmond, aljegyzők: Boócz Lajos és Menszár Lajos. Választmányi rendes tagok:

Egervári János, Burián János, Forstberg Vilmos, Ossetzky Antal, Szénássy Sándor, Becsághy Miksa, Kóthay Gusztáv, Székely József, Batta Nándor, Egyesi Vincze, Klementis Sándor, Favári József, Borbély Sándor, Schubert János, Baranyai Péter, Mentzel Adolf, Sonnenfeld Gusztáv, Horváth Ferencz, Horváth Gusztáv, Komáromy Lajos, Komáromy Alajos, Szlávy Gyula, Reinitz Gáspár, Kleebery Károly, Ozoray Árpád, Csajághy Dénes, Benkő Kálmán, Raksányi Dénes, Bignio Henrik, Sarkady Mihály, Novák József (30). Póttagok: Sturm Károly, Vereby Soma, Kilmayer Sándor, Petrovszky Gyula, Noseda Gyula, Lupták István, Kleeberg Oszváth, Csalló Ferencz, Goldschmied Sándor, Oppody Alajos, Guttmann Sándor, Janesovich István, Zollner Fidél (13).

E választást azonban a gyülés nagy többsége nem fogadta el, s a teremben maradván, a Mezey N. inditványára jegyzőkönyvet vettek föl, a melyben tiltakoztak a lefolyt eljárás ellen, s azt maguk részéről el nem ismerik. E jegyzőkönyvet mind aláirták.

Ez volt a gyülés lefolyása. Egy szó hozzáadás nélkül. L—k.

KÖZGAZDASÁG.

Üzleti heti szemle.

(II-ik rész.)

Hüvelyes vetemények és terményáruk. A hét folyamány nehány czikkben a kereslet valamivel élénkebb volt, miáltal az árak is némileg megszilárdultak. A forgalom nagyobb volt és kedvezőbb is.

Bab keresettebb s nagyobb mennyiségben vásároltatott; árak: I. fehér 11—11.50, valamivel csekélyebb 10.25—10.75, törpe bab 12.50—13, barna 11.25, tarka 9.

Lencse. Uj áru hiányzik s nincs is kilátás olyanok szerzésére, a kereslet tehát csak stokerani árura van utalva s még ezek is alig kaphatók drága áron; régi belföldi áru 12—14.

Borsó jobban kerestetik; első rendü áru nagyon kerestetik s jó áron fizettetik; II. r. áru 12—12.50, I. r. 14—15 frttal ajánltatik.

Köles nyers szilárd; a készlet csekély, ár 7.50—7.75 frt I. r. áru, takarmány áru 6.75—7 forint.

Köleskása hámozott csendes, árak I. r. gőzmalom áru 13.15—13.50 zsákkal együtt, vidéki áru 12.75—13 frt.

Muharmag a hajózás megnyiltára kerestetik s nehány tétel 7.25—7.50 frtjával vásároltatott is.

Bükköny szilárd a vetésre kerestetik; I. r. 8—$8\frac{1}{4}$, takarmányáru $7\frac{1}{4}$—$7\frac{1}{2}$ frtjával fizettetik.

Lenmag forgalom nélkül, a szállitás hiányos, szükséglet csekély, az árak csak névlegesek 13—$13\frac{1}{2}$, a hajózás megnyiltával kilátás van nagyobb szálitásra s árak is megfognak szilárduini.

Kendermag élénken kerestetik s néhány tétel $10\frac{3}{4}$— 11 frtjával vásároltatott.

Mák csendes, kissé keresett volt, árak még is változatlanul maradtak; szürke 27—28, kék 30—31 frt.

Disznózsir szilárd, a termelők nem adnak el semmit, minthogy a sertések drágák s ezen árak mellett mitsem termelhetnek; másodkézből néhány tétel 63—63.50 frtjával hordóval együtt adatott el, első kézből mit sem lehet kapni.

Szalonafélék árban felszállanak; füstölt asztali szalona 64—65 frt, fehér 59—60, paprikás s kenyérszalona 60, vidéki 57—58 frt.

Szesz. A szeszüzlet a lefolyt héten is szilárd irányzattal birt s az árak ujból emelkedtek. Tulajdonosok még mindig tartózkodók s a rendelkezésre álló csekély készlet a legmagasabb árak mellett rohamosan vásároltatik. Jegyeztetik: Szesz nagyban 36 forint, fogyasztásra 37—$37\frac{1}{2}$, élesztó áru $37\frac{3}{4}$—38 forint, finomitott $39\frac{1}{2}$, minden 10,000 literként.

Gyarmatáruk. (Wertheimer és Frankl czég jelentése.) Az utolsó hét üzleti forgalma a majdnem naponkint megjelenő vidéki kereskedők bevásárlása folytán meglehetősen élénk volt s kilátás van rá, hogy a legközelebbi napokban kezdődő vásáron a kereslet egyes fogyasztási czikkekben meglehetősen élénk lesz. Czukorban a kereslet valamivel élénkebb volt s különösen a dunai vidékek felé nagy volt a forgalom. — A belföldi piaczokon a hangulat a tartós magas váltó-árfolyam következtében ujra megszilárdult s névszerint a nyers czukor ára $\frac{1}{2}$ frttal szállott fel. Finomitott czukorban a forgalom s a kivitel sokkal csekélyebb volt semhogy áremelkedést idézhetett volna elő. Az utolsó jelentésünkben emlitett áremelkedés, mely a kávékban beállott, a mai napig fenntartotta magát. A belföldön felholmozott meglehetős jelentékeny készlet tavali ceilonban, mely még korábbi olcsóbb bevásárlásoktól származik, lehetővé teszi a vevőknek, amennyire a készlet engedi olcsóbb árakat engedélyezni.

Rizs és füszerek változatlanok maradtak. Jegyeztetik: Czukor finomitott 48—$49\frac{1}{2}$. Melis 46—$47\frac{1}{2}$, koczkaczukor 48—$49\frac{1}{2}$, pilé 44—$45\frac{1}{2}$.

Kézműáruk. A József vásárra már számos vevő érkezett meg, melyek meglehetős élénkséget öntöttek az üzletbe. A vidéki vevők siettek szükségleteket különösen pamut árukban fedezni, jóllehet csak kevés hajlamot mutattak a nyers pamut árának felszökése által beállott magasabb árakba beleegyezni. Általában azonban mégis meglehetős forgalom fejlődött ki, s ha mint várható a hajózás a legközelebbi napokban megnyilik, meglehetős eredményt várhatunk a vásártól. Az inkasso csekély, s fizetésképtelenségek is fordultak elő,

Sertésvásári jelentés. (Az első magy. sertéshizlaló s előlegezési részvénytársaság jelentése.) A rohamos emelkedés — a mult héttől maig kilonként 6 kr, — jóllehet a szükséglet az őszi idénynyhez képest 50 százalékkal csekélyebb, abban leli magyarázatát, hogy levágatásra érett áruban a készlet teljesen elfogyott s a szállitás az alvidékről igen csekély. A hét lezártával a hangulat szilárd s a jegyzett árak mellett nem akad eladó.

Jegyzett árak. Magyar nehéz s középnehöz $61\frac{1}{2}$—64 kr, vidéki sertés 60—62 kr. kilogrammonként tiszta sulyban.

Takarmányárak tengeri ó 8.80, uj 8.15, árpa 8.60 a városi raktárból.

Helyi sertésállomány febr. 27-én maradt 39.840.

Felhajtatott: Az az alvidékről hizlalt 3660, az alvidékről hizlalni való 7510, oláh (Erdélyen át) 80, Oláhországból 770, vidéki felhajtás 40, magyar államvaspályán 110, összesen 5440, fő összeg 45,280.

Elhajtatott. A felvidékre 700, Bécsbe 2280, Csehországba 290, Bodenbachba 510, Ruttkába 40, Budapesti fogyasztás 2120 Kőbányai fogyasztás 110, 6050, összesen 29.230.

Ezek között van 29,000 db hizlalni való. A részvényszállásokban van 7530 db.

Az átvételi egészségi szállásokban febr. 27-én maradt 397 drb; ehhez jött 847 drb oláh, elbocsáttatott 78 db, marad állomány 1166 drb. Az egészségi vizsgálat alkalmával eddig 108 drb vonatott el a fogyasztástól s lőn megsemmisitve.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabnatőzsde.

— márczius 7.

Buza ma valamivel jobban, de leginkább alárendelt faju kináltatott; a vételkedv is jobb és körülbelül 12000 mm. adatott el változatlan árakon. Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 76.5 k. 14.70 frt. 300 mm. 66 k. 14.45, 100 mm. 76 k. 14.30, 200 mm. 76 k. 14,25.

Bácskai: 800 mm. 74 k. 13.85, 1000 mm. 74 k. $13.97\frac{1}{2}$, 650 mm. 77 k. 14.35.

Marosi: 2300 mm. 77 k. $14.62\frac{1}{2}$.

Becskereki: 1500 mm. 75.9 k. 14.20.

Zentai; 1800 mm. 75 k. 14.20.

Bánáti: 100 mm. 73.5 k. 13.70.

Észak-magyarországi: 400 mm. 75.5 k. 13.70 régivel kevert, 300 mm. 77 k. 13.70.

Mind három hóra adatott el.

Rozs és egyéb gabnanemekben gyenge a szállitás és gyenge az üzlet, az irány és árak szilárdak maradtak. Eladatott:

Árpa 400 mm. 8.00 frt.

Zab 300 mm. 7.72 frt. készpénz mellett.

Határidőüzlet. Buza 5, tengeri 5 krral hanyatlott, zab szilárd maradt. Eladatott:

Buza őszre egy rakomány á 11 frt.

Buza tavaszra 2500 mm. 14,25.

Jegyzünk:

Buza tavaszra 14.25—$14.27\frac{1}{2}$, őszre 11.09—11.10.

Tengeri máj.—juniusra 8.75—9.

Zab tavaszra 7.70—7.75.

Káposztarepcze augusztus-szeptemherre $13\frac{1}{8}$—$13\frac{3}{8}$, bánáti 12—$12\frac{1}{8}$.

Rozs 10.85—11.

Értéktőzsde.

— Magánforgalom. —

A mai magánforgalom tartósan kedvező maradt, a vételkedv ismét jelentékenyen emelkedett, miáltal az árfolyamok is javultak.

Osztrák hitelrészvény nem effektiv 297.50-en indult meg, gyengült 297-ig, de aztán rohamosan emelkedett 298.10-ig is zárul 298-on.

Magyar hitel részv. 283.50, per ultimo 284.25-őn köttetett és maradt 284.25 pénz.

Magyar aranyjáradék 100.95—101-en vásároltatott.

Iparügyek.

— **Az iparpártoló 21-es bizottság** ma d. e. tartotta utolsó gyülését Zichy Jenő elnöklete alatt. A bizottság elfogadta az eléje terjesztett munkálatot a teendőkre és az „országos iparügyi bizottság létesitésére vonatkozólag.“ E tervezeteket annak idején egész terjedelmökben közöltük és nem szükség most azok ismertetésébe bocsájtkozni. Némi vita csakis a létesitendő országos közeg czimére vonatkozólag keletkezett, de a többség itt is az eredeti javaslat mellett szavazott.

A határozatok végrehajtásával az eddigi 9-es albizottság bizatott meg.

A gyülés befejeztével a 9-es albizottság tartotta gyülését, mely meghatározta a miniszteriumhoz, a hatósághoz, az iparkamarákhoz és a szakegyletekhez intézendő fölhivás és átirat szövegét. Ugyane gyülés felkérte Zichy elnököt, hogy a miniszterelnökkel személyesen érintkezzék a szervezkedő iparügyi bizottság érdekében, illetőleg, hogy a miniszterelnököt rábirja arra, hogy a szervezendő központi közegbe képviselőket küldjön, és a bizottságoknak is ajánlja figyelmébe az emlitett bizottságban való képviseltetésöket. Ha Zichy a miniszterelnökkel értekezett, s tájékozza őt a létesitendő szervezet iránt, az egész bizottság testületileg meg fogja Tiszát keresni az iparügyi bizottság támogatása iránt.

Közgyülések.

A **budapesti iparbank** ma tartotta Dr. Matuska Péter elnöklete alatt rendes évi közgyülését. Az igazgatóság üzleti jelentését előterjesztvén, kiveszszük abból, hogy a pénzbőség, az uralkodó alacsony kamatláb, s a kedvezőtlen aratás mint megannyi jellemzői a kedvezőtlen üzleti időszaknak, az igazgatóság teljes erőfeszitését szükségelte azon szerény eredmény elérésére, mely nagyobb mérvü fizetésképtelenség következtében 10,140 frt 68 krral rövidittetett meg. E körülmény a leszámitolási üzletben is tartózkodásra intett, de az igy támadt hiányt az igazgatóság azzal vélte részben helyrehozandónak, hogy az üzletfentartási költségeket 6000 frttal kisebbitette, sőt e czimen még további levonást helyez az igazgatóság kilátásba; — végre annak megemlitése után, hogy a VIII. rendes közgyülés határozatához képest 951 db. részvény oly árban vásároltatott vissza, hogy az amortizáczió után a tartalék-alap 50,000 frttal nagyobbodva 270,000 frtra emelkebett, a kimutatott 15,376 frt 35 krból az alapszabályszerü 20%-a tisztviselők dijaira levonatván, a fenmaradt 12,301 frt 15 kr. részvényenként 4 frttal osztalékkép, fizettetni javasoltatik s 105 frt 15 kr, pedig a jövő év számlájára lenne átviendő. Ezen jelentés a nyeremény felosztására szóló javaslattal s az összes számadásokat a közgyülés elfogadván, a szokásos felmentvényt megadta. Ezután Fuchs J. emelt szót s tekintettel a fenforgó sajnos üzleti viszonyokra, az igazgatóság által elért eredményt elég kedvezőnek tartja s inditványozza, hogy ezért a közgyülés jegyzőkönyvébe is fejezze köszönetét: az inditvány elfogadtatott. — Végül a választás ejtetvén meg, az igazgatóságba Sebestyén Géza és Rössler Adolf, a felügyelő bizottságba: Seligmann Sándor, Kaufmann J., Dr. Artner Kálmán és Kuklay János, valamint a biráló bizottság 24 tagja ujból megválasztatván, a közgyülés véget ért.

A magyar földhitelintézet ma d. e. 11 órakor tartotta évi közgyülését gr. Lónyay Menyhért elnöklete alatt. Jelen volt 39 tag, kik a maguk személyében és megbizásból 52 alapitót, 25 nagy adóst és hét vidéki kerületet (Csanád, Heves, Szaboles, Tolna, Ung, Zala s ismét Szaboles) képviseltek. Elnök üdvözölvén a tagokat, előadta a közgyülés napirendjét s felolvasta az igazgatóság jelentését az 1879-iki üzletévről.

Ezen év folyamában megszavaztatott 448 kölcsön 5.452,400 frt értékkel papirértékre szóló záloglevelekben és 9 kölcsön 636,600 frt értékkel, érczértékre szóló záloglevelekben. Együtt 457 kölcsön 6,019.000 frt értékkel; tényleg folyóvá tétetett papirértékben 331 kölcsönvevőnek 3,490.000 frt és érczértékben 8 kölcsönvevőnek 468,360 frt, együtt 339 kölcsönvevőnek 3,958.360 frt. Az intézet keletkezésétől 1879. végeig engedélyezett kölcsönök összege, nem tekintve az eddig történt törlesztésekre, papirértékre szóló kölcsönökben 67.832,900 frtot tesz, mely 7303 adós fél között oszlott meg; érczértékre szóló kölcsönökben pedig 82 félnek 11.718,880 frt adatott ki.

Hogy a kölcsönökből minő arányban részesültek a kisebb birtokosok, mutatja azon körülmény, hogy 7061 papir ért. kölcsön közül 4091 kölcsön 1000—2900 forintos. Ezen összes kölcsönök fedezetére egyetemleges jótállási kötelezettséggel 179.672,934 frt értékü földbirtok és mellékjelzálogként 31.086,131 frt értékü épületek, együtt tehát 210.759,065 frt érték köttetett le. Eleköött földbirtokok terjedelme 3.281,383$\frac{2}{6}$ holdat, vagyis 243 négyszögü mértföldet tesz. A záloglevelek összes forgalma 58.371,080 frt volt.

Az intézet üzleteredményi számlája a mult évre 580,598 frt 58 kr tiszta nyereményt tüntet ki, mely az alapszabályok szerint teljes összegében a tartalékalaphoz csatoltatott, ennek beszámitásával az intézet keletkezése óta az intézet saját szerzeménye a tartalékalapja 4.222,712 frt 8 kr. Ezután a jelentés költöi emelkedettséggel emlékszik meg gróf Vass Sámuelről, és Weininger Vinczéről, különösen pedig br. Wenkheim Béláról, ki a felügyelő bizottság elnöke volt. — Az igazgatósági jelentés után Arany László h. igazgató a felügyelő bizottság jelentését olvasta fel; a szerint az igazgatóság a törvénynek, alapszabályoknak és ügyrendnek teljesen megfelelt. Ennélfogva a fölmentvény ugy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság részére kiadatott. Ezek után előadatott azon alapszabály módositási tervezet, melyet az alapitók gyülése már magáévá tett, az osztrák-magyar bank jelzáloghitel osztálya kiváltságainak a magyar földhitelintézetre történt átruházása következtében, ezeknek az alapszabályokban kitüntetésére vonatkozólag. E módositásokat a közgyülés elfogadván, kimondta azt is, hogy az oly adós, ki a részletfizetést a lejárati nap után teljesitené, birságot csak 14 nap leforgása után fizet.

Végül elnök azon óhajtását fejezte ki, hogy a jövő év is oly kedvező viszonyok között folyjon le az intézetre, mint a jelenlegi. Erre Majláth György országbiró kedves kötelességének ismerte egyzőkönyvi köszönetet szavazni az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak azon meglepő anyagi és erkölcsi eredményért, melyet lankadatlan és ügyes működésük által a hazai földbirtokos osztály javára kivivtak. A magyar földhitelintézet immár azon a fokon áll, a melyen e külföld hasonló és előkelő intézetei; s zálogleveleinek folytonos, sőt a névértéken fölüli emelkedése legjobban hirdeti a szolid ügyrendszert és lelkiismeretes pontosságot, mit az igazgatóság s felügyelő bizottság folyton követett. Az igazgatóság nevében — miután a közgyülés az inditványt éljenzés közt fogadta el — Lónyay gr. köszönte meg a megtisztelő kitüntetést s ezzel a közgyülés véget ért.

Vegyes közlemények.

‡ **A magyar malmok** és a magyar liszt hirneve egyre tovább terjed. Mint a bécsi „Tagblatt“-nak irták, Budapesten jelenleg három spanyol időzik, hogy tanulmányozzák az itteni malomipart. A spanyolok az itt szerzett tapasztalatokat hazájukban értékesiteni akarják és Spanyolországban a magyar minta szerint fognak malmokat épiteni. A szükséges gépezet is itt készittetik. A spanyolok azt állitják, hogy hazájukban is terem oly jó minőségü buza mint nálunk és azzal hizelegnek maguknak, hogy megfelelő liszt is fognak gyárthatni. Különben nemcsak gépeket, hanem müvezetőket is visznek magokkal Magyarországból.

‡ **A magyar hitelbank** bécsi igazgatótanácsosai Budapestre érkeztek, hogy részt vegyenek a felügyelő bizottság ülésén, melyben az osztalék állapittatik meg. Az osztalék valószinüleg 25 frt tesz részvényenkint.

Napirend márczius 8-án.

Naptár. Hétfő. Kath.: Istenes János. Prot.: Zoltán. Görög-Orosz: február 25. Vajas hét kezd. Nap kél 6 óra 29 perczkor. Nyugszik: 5 óra 54 perczkor.

Muzeumban nyitva van a képtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Képviselőház ülést tart d. e. 10 órakor.

Orsz. gazd. tanszermuzeum nyitva d. e. 10—12 és 2-4-ig.

Akadémia 2-ik osztályának ülése d. u. 5 órakor.

Fővárosi pénzügyi bizottság d. e. 10 órakor.

Zenekedvelők egylete kis hangversenyt rendez $7\frac{1}{2}$ órakor bálvány-u. 14.

Soproni müegyetemi hallgatók értekezlete a „zöld hordó“-hoz czimzett vendéglőben.

Eszterházi képtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Magyar daltársulat este a Komlókertben előadást tart.

Orsz. képzőmüvészeti tárlat kiállitása nyitva d. e. 10—12 d. u. 2—4.

Muzeumi könyvtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.

Egyetemi könyvtár d. u. 4 óráig nyitva.

Az állatkert nyitva egész nap.

Árverés ma a fővárosban. Bajusz József 686 frtra b. ingatl. (torony-u. 1.)

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

NYILT-TÉR.

Legjobb saazi komlóültetvényeket
minden év április 10. és 20-a közt — 1000 darabért (csomagolással) 24 márka bérmentes beküldése mellett — szétküld
Stallich W. N.
hivtl. vizsg. komlóügynök Saazban Csehország.
NB. Ugyanez 13 év alatt Európa minden országában már körülbelül 3 millió darabot szétküldött.